

Stockholms **Dövas** Förening

Verksamhetsberättelse **2023**

Stockholms **Dövas** Förening

Verksamhetsberättelse **2023**

Stockholms **Dövas** Förening

Verksamhetsberättelse **2023**

2023

Verksamhetsberättelse

Stockholms
Dövas
Förening

Förord

Tack för år 2023!

Året har gått otroligt fort trots att föreningen inte har haft någon egen lokal. Kansliet fått arbeta på ett kontorshotell under året där vi inte haft lika mycket medlemsvård och direkt dialog med medlemmar. Det finns fördelar för kansliet att arbeta på ett kontorshotell med en del bra saker inkluderade i kostnaden, som bland annat en central arbetsplats, förmåner som fika och frukost samt frukt och godis.

Men ett kontorshotell kan aldrig ersätta Dövas Hus och hela styrelsen samt kansliet längtar efter att lokalen i Alvik ska bli klar för inflyttning. Där blir det mer hemmakänsla med vår egna inredning, mer direktkontakt med medlemmar och en naturlig mötesplats för våra medlemmar. Under år 2024 blir detta verklighet!

Stockholms Dövas Förening har under året haft möjlighet till förstärkning inom personalgruppen, både inom kansliet och på SDF:s gård. Under en större del av året har föreningen haft en vaktmästare på SDF:s gård har som gjort stora upprustningar på gården så att det blir en bra och trivsamt plats att vara på framöver för föreningens verksamhet.

På kanslisidan har vi haft en föreningsadministratör under hösten som utvecklat kursmaterial för kurser i svenskt teckenspråk samt babytecken och som har samlat underlag gällande det intressepolitiska fokusområdet barn och unga. Stockholms Dövas Förening har även fått bidrag från Socialstyrelsen för att motverka ofrivillig ensamhet. Där hade vi en projektkoordinator anställd under hösten som utvecklat idéer kring engagemang och väntjänst för olika målgrupper.

Utöver detta försöker vi hela tiden utveckla oss, genom exempelvis medlemservice, verksamhetsutbud och intressepolitisk bevakning. Inom intressepolitik har det hänt mycket inom Stockholm. Samhällsvägledning på teckenspråk påbörjades som en pilotverksamhet under våren och på slutet av året bekräftades det att verksamheten blir permanent inom Stockholms Stad. Staden beslöt även att under 2024 undersöka möjligheten för inrättandet av äldrevägledare på teckenspråk. Svenska Kyrkan fick även under året tillbaka sin teckenspråkiga verksamhet. Det är många saker som vi kan glädjas åt som skett under året.

Vi har också haft säsongöppet av Café Skrubban på SDF:s gård under sommaren som varit välbesökt. Många lyckade evenemang har också genomförts under året där gemensamma firanden av högtider, såsom valborg, teckenspråkets dag, midsommar och lucia har varit välbesökta. Det är roligt att se att föreningen växer och att vi alla tillsammans kan diskutera och påverka hur föreningen kan bli bättre och utvecklas.

Tillsammans är vi starka som vi har alltid varit i 155 år och kommer att vara i flera år till!

Jag vill å föreningens samt styrelsens vägnar tacka alla medlemmar, sektioner, anställda och samarbetsorganisationer för ett bra samarbete under året!

David Farkas

Ordförande

Stockholms Dövas Förening

Organisation

Stockholms Dövas Förenings arbete genomsyras av vår vision *Teckenspråk genom livet* samt policyn om likabehandling, där vi följer Sveriges Dövas Riksförbunds likabehandlingsplan.

Grunden i föreningens uppbyggnad är tre kärnområden: kansli/administration, föreningsverksamhet och intressepolitiskt arbete. Varje område har en egen samordningsgrupp där styrelseledamöterna fördelas in. Syftet med samordningsgrupperna är att underlätta styrelsens arbete och rutiner. Det minskar även mängden detaljfrågor på styrelsenivå.

Föreningen har under 2023 försökt värva medlemmar till arbetsgrupperna och det har tillkommit några nya aktiva till vissa arbetsgrupper. Dock har målet med att ha minst två medlemmar i alla arbetsgrupper inte nåtts.

Medlemskap

Medlemsavgifter 2023

Enskild medlem

Barn/ungdom 0–19 år	200 kr
Vuxen 20–64 år	400 kr
Ålderspensionär 65 år och uppåt	400 kr

Familj med två föräldrar med barn/ungdom t.o.m. 19 år	800 kr
Familj med en förälder med barn/ungdom t.o.m. 19 år	400 kr

Stödmedlem

Enskild stödmedlem som är hörande (till exempel anhöriga eller tolkar) eller döva som bor utomlands	200 kr
---	--------

Medlemsantal

	2023	2022	
Fullvärdiga medlemmar	1019	1011	+8
Stödmedlemmar	56	61	-5
Totalt	1 075	1 072	+3

Av de fullvärdiga medlemmarna år 2023 var 773 personer döva. Genomsnittsåldern hos medlemmarna var 46 år under år 2023.

I medlemsavgiften har förbundsavgiften till Sveriges Dövas Riksförbund ingått. Från september månad har det varit möjligt för nya medlemmar (enskilda 20–64 år) att bli medlem till reducerat pris (200 kr) fram till årets slut.

Årets medlem

Utmärkelsen Årets medlem 2022 gick till **Cecilia Önnstad Uhlander** med motiveringen:

Cecilia Önnstad Uhlander är en mycket aktiv medlem hos Stockholms Dövas Förening. Hon deltar ofta på flera av föreningens aktiviteter, vilket gäller både verksamhetsdelen och föreningens olika möten.

På sina privata sociala mediekonton sprider Cecilia positiv information om föreningen och delar ofta vad som kommer att hända inom föreningen. Både på sociala medier och fysiskt sprids hennes glädje till medlemmarna där hon får många att känna sig välkomnade och sedda.

Cecilia kommer ofta med olika idéer och förslag samt är även en av föreningens värdar. Hon är därmed del av föreningens utveckling och är en förebild hur man kan engagera sig och vara en ambassadör för föreningen.

Hedersmedlem

Föreningen beslöt att dela ut utmärkelsen hedersmedlem i samband med årsmötet då föreningen firade 155 år. Utmärkelsen hedersmedlem gick till **Adéle Lindfors** och **Milomirka Karlsson** med motiveringarna:

Adéle Lindfors var aktiv i Södertörnssektionen i 28 år, varav de senaste tjugo åren som ordförande/sammankallare. Adéle är en mycket varmhjärtad person som bryr sig om andra och vill alla väl. Hon var mycket engagerad i sektionen under sina år i sektionsledningen och deltar än idag i sektionens verksamhet. Sektionen har alltid stått Adéle nära där hon har strävat för att hålla sektionen vid liv. Hon har via Södertörnssektionen erbjudit en extra mötesplats för sektionens medlemmar utöver Dövas Hus. För hennes mångåriga ideella arbete tilldelas Adéle Lindfors utmärkelsen hedersmedlem.

Milomirka Karlsson har varit aktiv i Södertörnssektionen sedan år 1998 och är fortfarande idag engagerad i sektionen där hon varit kassör de senaste tio åren. Milomirka har en stor samarbetsförmåga och upplevs av många som en hjälpsam och älskvärd person. Milomirka strävar hela tiden efter att medlemmarna ska ha det bra och känna sig hemma i samband med sektionens aktiviteter. För hennes mångåriga ideella arbete tilldelas Milomirka Karlsson utmärkelsen hedersmedlem.

Albert Berg utmärkelse

Vem som fick årets utmärkelse offentliggjordes i samband med Teckensspråkets dag, den 14 maj. Albert Bergs utmärkelse 2023 gick till Dennis Kronholm, då han var på plats som röstförrättare hos finska ambassaden i samband med det finska valet där Dennis kunskaper i svenskt teckenspråk gjorde att han kunde vägleda och informera på teckenspråk hur röstning och valsystemet fungerar vilket inkluderade döva individer.

Medlemsinflytande

Årsmöte och extra årsmöte

Årsmötet genomfördes i hybridform i Brommasalen, Alvik medborgarhus, och på Zoom den 18 mars och lockade 106 medlemmar totalt. Årsmötet godkände årsredovisningen och ansvarsfriheten. Efter diskussioner tog styrelsen tillbaka sin proposition gällande Albert Berg utmärkelsen. Samtliga förslag från valberedningen godkändes också. Vid årsmötets avslutande avtackade den omvalda ordförande mötesfunktionärerna och valberedningen samt avgående styrelseledamoten.

Ett extra årsmöte genomfördes i hybridform i Gotlandssalen, Skanstull, och på Zoom den 25 november. Det extra årsmötet beslöt att lägga ner föreningens två mindre stiftelser (Stiftelse Gåvomedel för sociala ändamål och Stiftelsen Gåvomedel för personlig utveckling) och flytta över alla tillgångar till huvudstiftelsen Gåvomedel för att spara in på de administrativa kostnaderna och resurserna som krävs för att hantera dessa stiftelser.

Föreningsmöten

Fyra föreningsmöten har genomförts under året i hybridform (fysiskt på plats och via Zoom Webinar). I snitt har ca 42 medlemmar deltagit.

Extra kongress och förbundsmöte

Sveriges Dövas Riksförbunds förbundsmöte hölls på Västanviks folkhögskola den 16–18 juni. Förbundsmötet gick igenom de gemensamma målen för 2023 och 2024. Däribland vikten av medlemsvärning och att dövkompetens lyfts fram, samt att förbundet planerar att satsa på att stärka det svenska teckenspråkets ställning under år 2024. Deltagarna på förbundsmötet fick även möjlighet att besöka dövmuséet som finns på folkhögskolan.

En extrakongress bakades in under förbundsmötet, som ägde rum lördagen den 17 juni på eftermiddagen som en hybridkongress där föreningens ombud deltog både på distans och på plats. Anledningen till extrakongressen var fyllnadsval av styrelseledamöter och valberedningens förslag kunde godkännas.

Västanviks folkhögskola stämma

Västanviks folkhögskola genomförde sin stämma digitalt via Zoom den 27 maj. Där gick ombuden igenom skolans årsredovisning och verksamhet samt röstade fram en ny styrelse för skolan. Avgående ordföranden Sven-Emil Karmgård avtackades även av Stockholms Dövas Förening i samband med föreningsmötet i september för hans mångåriga insatser för skolan.

Sektioner

Stockholms Dövas Förening har sex sektioner som erbjuder verksamhet till sektionsmedlemmar samt en sektion som är avsett för skötsel av föreningens gård och fastigheter på SDF:s gård. Sektionerna får ett grundbidrag per år och har årligen möjlighet att söka medel för större verksamhet samt för upprustning på gården.

Föreningens sektioner

Dövas Internationella sektion i Stockholm (DISS)
Familjeklubben Näckrosen
Familjeklubben Snoken för döva barn
Schack 46

SDF:s gård
Sportfiskeklubben Strömmen
Södertörnsektionen

Samverkan

Föreningen har under året anordnat en sektionsskryssning under helgen 11–12 november, där föreningen hade möjligheten att träffa sektionerna och ha dialog om efterdyningarna av både pandemin och avsaknad av lokal. Representanterna från Stockholms Dövas Pensionärsförening och Stockholms Dövas Ungdomsråd var även inbjudna. Vi lärde känna varandra och diskuterade olika frågor som exempelvis hur vi kan samarbeta inom föreningen. Vi tipsade också varandra om olika saker som sektionerna kan göra för sina sektionsmedlemmar.

Mingel för föreningens funktionärer

En ny tradition har nu etablerats då det genomförts för tredje året i rad; en tillställning där föreningen visar uppskattning för alla aktiva inom föreningen. Alla inom föreningen; styrelsen, valberedningen, kansliet, arbetsgrupperna och sektionerna bjöds in till föreningens mingel för föreningens funktionärer, som ägde rum samtidigt som verksamhetens julbord den 28 november. Övriga medlemmar kunde även anmäla sig till julbordet.

Föreningens lokaler

Dövas Hus & kansli

Stockholms Dövas Förening har i vanliga fall en föreningslokal avsedd för föreningsverksamhet. Under året har föreningens kansli huserat på kontorshotellet 7A i väntan på en ny föreningslokal eftersom föreningen blivit uppsagd av hyresvärden i den tidigare lokalen i Globen.

Redan år 2022 hade föreningen hittat en ny lokal som vi kunde få hyra och var överens med Stockholms stad, fastighetsägaren, kring renovering och en planlösning. Det visade sig sen inte fungera rent praktiskt och arbetet drog ut på tiden med flera diskussionsrundor där Stockholm stad anlidade ett externt arkitektföretag.

Processen kring att komma överens om en fungerande planlösning tog hela våren 2023 och i juli kunde vi komma överens. Hyresavtalet för nya Dövas Hus i Alvik skrevs på den 7 juli 2023 och börjar gälla från och med 1 februari 2024 och gäller i 7 år.

Höstens förberedelsearbete inför nya Dövas Hus har pågått i två arbetsgrupper varav den ena bestod av en intern styrgrupp där representanter från kansliet och styrelsen ansvarade för de övergripande besluten. Den andra var en arbetsgrupp med fokus på inredning och förslag på möbler som bestod av både styrelsen och medlemmar.

SDF:s gård & Café Skrubban

I Skrubba med adress Skrubbasandsvägen 4 arrenderar föreningen, av Stockholms stad, en föreningsgård. SDF:s gård har, utöver huvudbyggnaden, en gäststuga, en barack, ett förråd, ett redskapshus och en paviljong samt två dass. SDF:s gård har även Café Skrubban, vars byggnad rustades upp före årets säsongsöppning. Cafédet är årligen öppet maj-september. Ett stort fokus har lagts ner på förbättringsåtgärder på gården som bland annat utbyte av el-nätet, ny belysning och ombyggnation av cafévagnen. Gården har även haft en vaktmästare under stor del av året som bidragit till gårdens utveckling. SDF:s gård har samarbete med HLO (dagliga verksamheten Helalivet Omsorg) gällande skötsel och upprustning av gården.

Under året har även driften av gården omvandlats till en sektion under föreningen som heter SDF:s gårdssektionen, där medlemmarna har mer inflyttande i sektionens utveckling. Gården har haft både vår- och höststädningsdagar som medlemmarna kunde delta på. Den ideella gårdsgruppen (bestående av medlemmar) har varit aktiv under hela året och arbetat med gården.

Bestående grupper

Stockholms Dövas Förening har tre gåvomedelsstiftelser som är: Stiftelsen Gåvomedel, Stiftelsen Gåvomedel för personlig utveckling och Stiftelsen Gåvomedel för sociala ändamål.

Styrelsen för dessa stiftelser har under året bestått av föreningens AU med adjungerade tjänstepersoner. Stiftelserna har under år 2023 delat ut 0 kr till sökanden på grund av att ingen avkastning funnits.

Anslutning och övrigt samarbete

Anslutning

Stockholms Dövas Förening är anslutet till **Sveriges Dövas Riksförbund** (SDR).

Stockholms Dövas Förening är andelsägare hos

Carlborgsons gårds ekonomiska förening/Västanviks folkhögskola

Stockholms Dövas Förening är medlem hos

ABF Stockholm	Pär Aron Borgs vänner	Sveriges Dövas Schackförbund
Fremia	Riksteatern Riks	Sveriges Dövhistoriska Sällskap
Funktionsrätt Stockholms län	Riksteatern Stockholms län	Svenska Dövidrottsförbundet
Funktionsrätt Stockholms stad		

Samverkan i Region Stockholm & Stockholm Stad

Under året har Stockholms Dövas Förening haft ett nära samarbete och dialog med nedanstående föreningar både gällande verksamheten och det intressepolitiska arbetet.

Dövas Kvinnoförening i Stockholm	Hörselskadades förening i Stockholm
FSDB Stockholm Gotland	Idrottsklubben Hephata
Funktionsrätt Stockholms län	Stockholms Dövas Pensionärsförening
Funktionsrätt Stockholms stad	Stockholms Dövas Ungdomsråd
Hörselskadades distrikt i Stockholms län	

Kommunikation

Kommunikationsgruppen

Arbetsgruppen Kommunikationsgruppen har ansvaret för föreningens kommunikation, inkl. medlemstidningen Teckentydaren, föreningens grafiska identitet samt kommunikationspolicyn. Under året har Stockholms Dövas Förening arbetat med personriktad kommunikation såsom mailutskick och SMS-utskick.

Teckentydaren

Medlemstidningen Teckentydaren har givits ut sex gånger under 2023. Ansvarig utgivare under året har varit Elsa Brunemalm. Teckentydaren samtrycktes med Stockholms Dövas Ungdomsråds medlemstidning HANDDUKiS.

Medlemmarna har haft möjlighet att bli gröna prenumeranter genom att få tidningen i PDF-format.

Medlemmar med dövblindhet har fått möjlighet att få tidningen i Word-format.

Hemsidan (stockholmsdf.se)

Stockholms Dövas Förening har under året använt hemsidan för verksamhetsinformation och föreningsarbete, både på teckenspråk och i skrift. Under året har föreningen uppdaterat alla aktiviteter som evenemang på hemsidan och även kommunicerat sitt intressepolitiska arbete på hemsidan. Under hösten påbörjades framtagning för en ny webbsida, i samarbete med en webbyrå, som kommer att avslutas i början av 2024.

Sociala medier

Stockholms Dövas Förening har under året använt Facebook (med ca 3400 följare) och Instagram (med ca 1400 följare) för interaktion med medlemmar och andra intressenter. Föreningen har även en sluten Facebookgrupp endast för medlemmar med 370 gruppmedlemmar samt slutna Facebookgrupper för föreningens sektioner. Föreningen har även ett Twitterkonto som varit vilande under året och beslutat att inte fortsätta använda kontot.

Studiebesök

Stockholms Dövas Förening har tagit emot studiebesök från folkhögskolor vilka skett digitalt.

Övriga kommunikationskanaler

Nyhetsbrev per mail har skickats ut 11 gånger under året där utskicket gjort via webbverktyget MailChimp. Under året började föreningen även med SMS-utskick, vilket skett med webbverktyget HelloSMS. Föreningens interna kommunikation har skett via plattformen Teams.

Informatörsnätverk

Informatörsnätverket har under året inte gjort några besök då material och resurser behöver ses över. Nätverket besöker i vanliga fall olika platser (bland annat skolor och förskolor) och informerar om hur det är att vara döv, om svenskt teckenspråk samt om CODA.

Medlemsenkät

Stockholms Dövas Förening tar årligen fram en medlemsenkät där föreningen samlar in synpunkter och åsikter från medlemmar. I enkäten för 2023 har medlemmarna kunnat betygsätta samt kommentera följande områden: medlemskap, lokalfrågor, kommunikation, verksamhet, intressepolitik samt bemötande.

I flera områden har omdömena förbättrats jämfört med tidigare enkätundersökningar, speciellt gällande bemötande och likabehandling. Det finns några utvecklingsområden, som SDF:s gård, kommunikation och social samvaro, som föreningen tar till sig och ser över år 2024.

Verksamhet

Stockholms Dövas Förening bedriver olika slags aktiviteter i teckenspråksmiljö på Dövas Hus och SDF:s gård samt även på andra platser i Stockholm. Föreningen bedriver även digitalt verksamhet. Under året har ett bra och varierande programutbud lyckats genomföras trots att föreningen under året inte haft en fast samlingslokal på grund av flytt. Totalt 127 programtillfällen har genomförts under året. Föreningens caféverksamheter har hållit öppet vid 60 tillfällen under året.

Föreningsverksamheten har genomförts vid varierande dagar både fysiskt och digitalt samt även i hybridform. Följande programinnehåll har varit aktuella under året: föreläsningar, informationskvällar, möten och social samvaro. På grund av avsaknaden av lokal så har en stor del av programmet arrangeras fysiskt på SDF:s gård samt på andra platser och i lokaler som föreningen hyrt.

Verksamhetsutbud

Föreläsningar

Stockholms Dövas Förening har genomfört både fysiska och digitala föreläsningar under året. Vid digitalt har Zoom Webinar använts som verktyg. Föreningen har då erbjudit support på distans vid behov. Totalt genomfördes nio föreläsningar under året (4 fysiska och 5 digitala). Bland annat har följande föreläsningar genomförts:

Barnens digitala värld

Väntjänst

Kungligt vänskap

Ja – jag var en nynazist!

Bistånd: Kambodja

Min barndom

Nytt land, nya språk

Omvärldsanalys om DCODA.

Kursverksamhet

Stockholms Dövas Förening har under året genomfört bland annat dessa kurser till medlemmar: Yoga med Ylva för nybörjare och mysore style (fortsättningskurs) och Zoom kurs för nybörjare och för mer vana. Under året genomfördes totalt fyra kurser.

Teckenspråkskurs

Under året har föreningen fokuserat på att utveckla kursplan för teckenspråkskurs för nybörjare steg 1 och 2, samt tagit fram kursmaterial för att erbjuda teckenspråkskurser när föreningslokal återigen finns.

Kulturell verksamhet

Under året arrangerade Stockholms Dövas Förening två olika föreställningar från Riksteatern Crea. Under våren erbjöds två tillfällen av *Power* och under hösten erbjöds tre tillfällen av *Bröderna Lejonhjärta*.

Föreningen har också samarbetat med Riksteatern Crea kring en heldag, i anslutning till föreställningen *Bröderna Lejonhjärta*, med temat *Scenkonst för alla* där döva och hörselskadade skolelever bjöds in. Totalt tre olika kulturella arrangemang genomfördes under året.

DÖV+

Stockholms Dövas Förening har under 2023, i samarbete med Stockholms Dövas Ungdomsråd, arrangerat olika typer av verksamheter för målgruppen döva med kognitiva funktionsvariationer vid elva tillfällen under året.

Övriga arrangemang

Föreningen har också genomfört olika arrangemang där varianter av social samvaro erbjudits i form av både digitala och fysiska träffar. Totalt 100 programtillfällen (förutom föreläsningar, kurser, DÖV+ och kulturella arrangemang) har genomförts under året.

Bland annat har föreningen och sektionerna genomfört följande verksamhetsutbud:

Fysiskt:

AW: Biotajm	Nationalmuseum	Studiebesök: Rågsved medborgarkontor
Alla hjärtansdags fika	Bokrelease	Fika på Dövblindas aktivitetshus
AW: shuffleboard	Trampbåt	Medlemskväll: image
Internationella kvinnodagen	After Beach	Halloween fika med frågesport
Turkos fika	Camping på SDF:s gård	Syssna workshop
T-meeting	Pubafton med stand up	Höstfika med Nepalgruppen
Café Skrubbens säsongpremiär	Dövas Dag Malmö: gruppresan	Adventmys på SDF:s gård
	Premiärfest på Riksteatern	Julbord

Digitalt:

Kahoot!	Medlemskväll: extra kongress SDR
SDR:s föreläsningsserier	Informationsföreläsning om medborgarkontor
Berättelse som Manga	Livesändning av nya Dövas Hus.

Dövas Dag 2024

Dövas Dag arrangeras årligen av olika dövföreningar. I början av hösten gick Sveriges Dövas Riksförbund ut med information om att det inte fanns någon dövförening som hade möjlighet att arrangera Dövas Dag 2024. Detta ledde till att föreningen internt undersökte möjligheten att åta sig arrangemanget då det är viktigt att erbjuda möjligheten till en mötesplats där döva från hela Sverige kan träffas och bevara konceptet Dövas Dag.

I slutet av oktober kunde Stockholms Dövas Förening och Sveriges Dövas Riksförbund med glädje meddela att Stockholms Dövas Förening blir arrangör för Dövas Dag år 2024. Under hösten har därför förberedelsearbetet för Dövas Dag påbörjats med biljettsläpp i mitten av november där intresset var stort från dag 1.

Traditionellt firande

Valborg

För tredje året i rad anordnade föreningen ett gemensamt valborgsfirande den 30 april på SDF:s gård som lockade 177 medlemmar i alla åldrar med olika programpunkter, bland annat lotteri, sockervadd och ansiktsmålning. En valborgsbrasa tändes också.

Stockholms Dövas Förening 155 år

Föreningen firade den 3 maj, flera medlemmar samlades på DUKIS tillsammans med fritidsgårdens ungdomar. Föreningen bjöd på goda prinsesstårter med kaffe till alla medlemmar som fanns på plats. En liten föreläsning om föreningens historia och om döva kvinnor i Stockholms historia hölls av Elsa Brunemalm.

Teckenspråkets dag 14 maj

42:e teckenspråkets dag firades ute på SDF:s gård, 120 personer besökte gården. Föreningen bjöd på hallongrottor med kaffe samt isglass till barnen. Dagen bjöd på tipspromenadtävling, olika roliga lekar med lekledare. Stockholms Dövas Förening presenterade också Albert Bergs utmärkelse som gick till Dennis Kronholm.

Den svenska flaggans dag

Den 6 juni gick Stockholms Dövas Förening och Dövas Kvinnoförening i Stockholm tillsammans på festtåget

från Kungsträdgården till Skansen med flagga, och deltog sedan på nationaldagsfirandet på Skansen. Årets medlem Cecilia Önnstad Uhlander fick äran få bära flagga tillsammans med styrelserepresentanterna.

Midsommar

Stockholms Dövas Förening arrangerade ett gemensamt midsommarfirande för medlemmarna på SDF:s gård. Tillsammans med funktionärerna, som bestod av frivilliga medlemmar, kunde firandet genomföras på fint sätt med cirka 100 gäster. Bland annat restes en midsommarstång med hjälp av ett gott samarbete. Dagen bjöd på midsommardans, gemensam lunch med egen medhavd mat och bad vid stranden.

Lucia

Firandet genomfördes i Brommasalen med 110 gäster i blandade åldrar. Luciatåget leddes av familjeklubbarna Näckrosen och Snoken. Förutom luciatåget fick gästerna också fika samt medlemslotteri med fina priser. På plats fanns det också lekledare som hade hand om pysselhörnan.

Julafton

Lilla Julafton firades gemensamt med en trevlig samvaro den 24 december på seniorboendet Måsholmens café i Skärholmen med totalt 24 medlemmar på plats. På bordet dukades god julmat fram. Gästerna fick också en fin julklapp vardera från föreningen.

Sektionernas verksamhet

Dövas Internationella sektion i Stockholm (DISS)

DISS arrangerar olika verksamhet som samlar döva från olika länder och sprider kunskap om världens olika kulturer och mat. Under året ordnade sektionen ett rådsmöte och ett extra rådsmöte. Sektionen arrangerade en trevlig kryssning med räkfrossa.

Familjeklubben Näckrosen

Näckrosen har som ändamål att verka för familjer med döva familjemedlemmar. Sektionens verksamhetsområde omfattar bland annat sociala, kulturella och språkliga frågor. Under året har Näckrosen arrangerat blandade aktiviteter: rådsmöte och mini rådsmöte, valborg (i samarbete med Stockholms Dövas Förening), gemensam bad på Eriksdalsbadet, barnvagnspromenad, gemensamt bad vid SDF:s gård (i samarbete med Familjeklubben Snoken), camping på SDF:s gård, Gröna Lund, teaterföreställning: Bröderna Lejonhjärta, Skansen och Winter Lights (som del av 35 årsfirandet) och Lucia (i samarbete med Stockholms Dövas Förening och Familjeklubben Näckrosen).

Familjeklubben Snoken för döva barn

Snoken har som ändamål att verka för familjer med döva barn. Sektionens verksamhetsområde omfattar bland annat sociala, kulturella och språkliga frågor. Under året arrangerade sektionen blandade aktiviteter: Skid- och snowboardskola i Sälen, Rådsmöte med bowling, Vasa museum, Gemensam bad på SDF:s gård (i samarbete med Familjeklubben Näckrosen), teaterföreställning: Bröderna Lejonhjärta, Boda Borg, Digitalföreläsning om omvärldsanalys (i samarbete med Sveriges Dövas Riksförbund), Lucia (i samarbete med Stockholms Dövas Förening och Familjeklubben Näckrosen) och nyårsfest.

Schack 46

Schack 46 har som ändamål att verka för en trivsam samvaro för döva och hörselskadade som har intresse för schack eller sällskapsspel och att uppmuntra och anordna sociala sammankomster med spel som grund. Sektionen har arrangerat ett individuellt i spel på SDF:s gård under dagarna 5–7 maj där sektionens medlem Ao Mossin vann SM-guld på herrsidan.

Sportfiskeklubben Strömmen

Strömmen anordnar både sammankomster och tävlingar som till exempel klubbmästerskap i pimpel, mete, havsfiske med mera. Under augusti anordnades det en kräft- och surströmmingsfest på SDF:s gård.

Södertörnsektionen

Södertörnsektionen riktar sig till de som bor i området söderort i Stockholm och har verksamhet huvudsakligen i Huddinge. Sektionen välkomnar även de som inte är boende i söderort. Under året arrangerade sektionen följande aktiviteter; Bingo, samkväm, vårbuffé, tipspromenad i Enskedeparken, 4 dagars kryssning Bornholm-Visby, räkafton, höstlunch, föreläsning MC-resa i USA, bussutflykt Taxinge Julmarknad, adventskaffe med glögg.

SDF:s gård

Sektionen SDF:s gård bildades i samband med medlemskvällen den 4 oktober 2023. Sektionens uppdrag är att sköta drift och underhåll av gården, se till att gården är tillgänglig och välkomnande för alla SDF medlemmar och i samband med föreningens verksamhet. Sektionen ansvarar för att se till att löpande underhåll pågår, att underhållsplanen för gården efterföljs samt att driften sköts på rätt sätt. Sektionen ser även till att uppskatta vilka medel som behövs för att hålla underhållsplanen. Flera av medlemmarna har varit på gården och ställt upp med skötsel av gården både i samband med städdagar och självmant.

Projekt med bidrag från Socialstyrelsen

Ingen ska lämnas utanför

Under hösten 2023 har Stockholms Dövas Förening genomfört ett mindre projekt med medel från Socialstyrelsen mot ofrivillig ensamhet. Ansökan gjordes redan i mars månad men först i september kunde projektet äntligen köras i gång då det tog tid innan beslutet meddelades. Från september till december har projektet hunnit med mycket, bland annat framtagande av riktlinjer för väntjänst, föreläsningar, studiebesök, informationsbesök och inspirationsträffar.

Själva projektet hade tre inriktningar, men då tiden blev kortare än det var tänkt fick två områden prioriteras under perioden; väntjänst och engagemang. Många döva i Stockholm har länge efterfrågat en form av väntjänst. Projektet fokuserade då på målgruppen äldre döva och äldre med dövblindhet och satte i gång en samverkan med Stockholms Dövas Pensionärsförening som redan bedrev väntjänst i en liten skala på ideell basis. Projektet har under hösten tagit fram en broschyr, ordnat träffar och föreläsningar för både de som vill ha besök och för de som vill dela med sig av sin medmänsklighet.

Inom området engagemang har det gjorts många olika insatser under hösten. Själva begreppet engagemang är brett och därför är insatserna också varierade. Allt från att göra kampanjfilmer till att besöka folkhögskolor checkades av under hösten.

Under hösten har projektet anordnat aktiviteter som bidrar till stimulans bland äldre, skapat kontaktytor mellan äldre och yngre personer och möjliggjort för fler äldre att engagera sig ideellt eller delta i verksamheter som anordnats ideellt. Projektet har också arbetat för att förebygga och bryta ensamhet och isolering bland nyanlända döva.

Återkommande under projektet har varit Agenda 2030 som både Sveriges Dövas Riksförbund och Stockholms Dövas Förening följer, via respektive handlingsprogram. Huvudmålet för Agenda 2030 är: ingen ska lämnas utanför. Detta har varit en vision för projektet. Efter en händelserik höst avrundades projektet i december med att slutföra inspelningarna av två kampanjfilmer, en om hur det är att engagera sig i föreningen och en om medlemskap hos föreningen. I december skickades också en ny ansökan in till Socialstyrelsen, som fortsättning på höstens projekt vilket föreningen hoppas få beviljat och på så sätt kunna fortsätta arbetet år 2024.

Intressepolitik

Föreningens intressepolitiska arbete har fortgått under året enligt årets verksamhetsplan och det intressepolitiska handlingsprogrammet. År 2023 har Stockholms Dövas Förening haft extra fokus på två områden där föreningen har gjort extra satsningar, vilket varit **barn och ungas rätt till svenskt teckenspråk** samt **tillgänglighet**.

Föreningen har under året jobbat intressepolitiskt på många sätt, via samverkan, möten och skrivelser. Utöver de två fokusområdena har Stockholms Dövas Förening tagit sig an många intressepolitiska utmaningar under året där föreningen hela tiden följt visionen *Teckenspråk genom livet*.

Intressepolitiskt handlingsprogram

Stockholms Dövas Förenings intressepolitiska handlingsprogram gäller år 2022–2025 och är förankrat i Sveriges Dövas Riksförbunds handlingsprogram och Agenda 2030, som gäller samma period.

Det intressepolitiska handlingsprogrammet innehåller följande områden: Starkare rätt till teckenspråk, God hälsa och välbefinnande, Minskad fattigdom, Mer jämlikt samhälle och Stark dövrörelse.

Varje område har regionala och kommunala mål som föreningen strävar efter. Under början av året gjordes en översättning av handlingsprogrammet till svenskt teckenspråk och som publicerats på föreningens hemsida.

Fokusområde: barn och ungas rätt till svenskt teckenspråk

Rätten till svenskt teckenspråk är grundläggande i våra liv och en viktig faktor för att uppnå en god livskvalitet. Under året har Stockholms Dövas Förening arbetat med frågan främst via barnhörselhabiliteringen. Föreningen har även tagit del av Sveriges Dövas Riksförbunds omvärldsanalys om familjer med döva barn och döva föräldrar.

Barnhörselhabilitering

På samverkansmöten under året med barnhörselhabiliteringen har föreningen lyft att teckenspråkiga kuratorer med kompetens om döva barn ska finnas hos mottagningen och att deras dövkompetens bland anställda behöver höjas, samt att döv teckenspråkstolk används när barnet vill och behöver det.

Under maj månad har Stockholms Dövas Förening medverkat på mottagningens öppna hus och berättat om verksamheten samt betonat vikten av att barnen tidigt får tillgång till svenskt teckenspråk för en bra start i livet.

Vårdförlopp för barn med grav hörselnedsättning

Under 2022 lanserades ett nytt vårdförlopp för grav hörselnedsättning, som bland annat innehåller nationella riktlinjer om vilka föräldrar som ska få information och utbildning i svenskt teckenspråk. Stockholms Dövas Förening har under hösten kontaktat några barnhörselhabiliteringar i Sverige för att se över hur olika mottagningar arbetat med det nya vårdförloppet samt följt upp hur Region Stockholm har infört vårdförloppet i verksamheten och på vilket sätt det efterföljs.

Språkdokumentation

Ingen insats inom regionen gör bedömning eller språkdokumentation gällande barnets språkutveckling i svenskt teckenspråk. Stockholms Dövas Förening anser att det är viktigt att det görs så att barnets språkutveckling stärks vilket är avgörande för barnets framtid. Föreningen har haft ett första möte med Stockholms universitet för att se hur arbetet kan fortskrida. Föreningen menar att ansvaret i slutändan bör ligga hos barnhörselhabiliteringen och kommer att fortsätta bevaka frågan.

Fokusområde: tillgänglighet

Under år 2023 har Stockholms Dövas Förening arbetat brett med området tillgänglighetsfrågor via regionens mottagning habiliteringen och hjälpmedel samt digital tillgänglighet.

Enkät hjälpmedel och alternativ telefoni

Under våren har Stockholms Dövas Förening tagit fram en kortare medlemsenkät för att samla erfarenheter och upplevelser av hörselhabiliteringen för vuxna. Den samlade bilden föreningen fick var att medlemmarna är nöjda med bemötandet och utbudet rent generellt men att det är svårt att komma i kontakt med mottagningen om en behöver skriva in sig, eller behöver få hjälp med nya eller reparationer av befintliga hjälpmedel och/eller alternativ telefoni. Medlemmarna upplevde också varierade nivåer av teckenspråkskunskap och dövkompetens hos mottagningen.

Habilitering och hjälpmedel

Ett nytt brukarråd tillträdde under året för hörselhabiliteringen för vuxna, som ansvarar bland annat för alternativ telefoni och hjälpmedel, en samverkansform som Stockholms Dövas Förening länge efterfrågat. På det första mötet under våren har föreningen bland annat efterfrågat tydlighet i hur mottagningen fungerar rent organisatoriskt samt lyft att mottagningen bör utöka sina begränsade öppettider och öka personalens kunskaper i svenskt teckenspråk.

Digital tillgänglighet

I vårt moderna digitala samhälle är tillgängliga webbsidor med översättningar till svenskt teckenspråk nu ännu viktigare. Stockholms Dövas Förening har under året lyft frågan i olika forum, bland annat på möten med politiker och på möten med Stockholms stad gällande stadens webbsidor.

Program för tillgänglighet och delaktighet

Stockholms Dövas Förening var en av remissinstanser för Stockholms stads nya program för tillgänglighet och delaktighet 2024-2029. Vi har lyft frågan vid olika tillfällen, som t.ex. Kommunstyrelsens funktionshindersråd och rådet för social-, äldre och överförmyndarnämnden. Det har varit en stor process som utmynnade i att föreningen skickade in två övergripande kommentarer kring svenskt teckenspråk och kring funktionshinderperspektivet.

Starkare rätt till teckenspråk

Det svenska teckenspråkets ställning

Stockholms Dövas Förening har följt Stockholms stads arbete med översynen och rapporten om teckenspråkets juridiska status sedan 2018 och som blev färdig 2021. Som en del av översynen och rapporten har Stockholms stad under året sett över olika samordningsvinster, bland annat har samhällsvägledning på teckenspråk inrättas.

Stockholms Dövas Förening har i början av året haft möte med stadsledningskontoret samt medverkat på ISOF:s språkseminarium gällande det svenska teckenspråkets ställning som nationellt minoritetsspråk.

Utbildning på svenskt teckenspråk

Förskole-, barn- och fritidsborgarråd Alexandra Mattson är ordförande för den nyinrättade förskolenämnden som Stockholms stad inrättade 2023 är. Stockholms Dövas Förening hade därför möte med henne för att lyfta döva och hörselskadade barns rätt till förskola på svenskt teckenspråk.

På början av året medverkade föreningen på ett samverkansmöte med Manillaskolans ledning, något som äntligen blev av efter några års uppehåll, där mötet bland annat diskuterade elevdemokratien och skolans arbetsmiljö. Senare på året meddelades det att den nyrekryterade tjänsten som biträdande rektor, som en döv fick tillträda, försvinner på grund av att skolans dåliga ekonomi. Det är något som Stockholms Dövas Förening ställer sig mycket kritisk till och föreningen är bekymrad över skolans framtid.

Stockholms Dövas Förening var också en del av referensgruppen för SPSM:s allmänna arvsfondsprojekt *Läsa för livet* som avslutades under våren.

Barn och ungas rätt till svenskt teckenspråk

Stockholms Dövas Förening har under året haft barn och ungas rätt till svenskt teckenspråk som ett av två fokusområden där fokuset har varit att regionen ska främja döva barns språkutveckling. Mer om arbetet kring frågan finns på sid 12.

God hälsa och välbefinnande

Äldrefrågor

Stockholms Dövas Förening har under året jobbat med äldrefrågor, och rätten till ett tryggt åldrande, på flera fronter, bland annat genom möten, samtal och en medlemskväll.

Stockholms Dövas Förenings arbete för att Stockholms stad ska inrätta en motsvarande tjänst som teckenspråkig äldrevägledare samt ett vård- och omsorgsboende har bedrivits länge. På slutet av våren hade Stockholms Dövas Förening och FSDB Stockholm Gotland möte med Torun Boucher, äldreborgarråd, samt Robert Mjörnberg, ordförande äldrenämnden där vi diskuterade rättigheter för döva och personer med dövblindhet.

Som resultat av arbetet har staden hösten 2023 beslutat att utreda behov och förutsättningar för placering av teckenspråkig äldrevägledare. December 2023 hade föreningen möte med äldreförvaltningen som kommer att ansvara för utredningen år 2024, och något som Stockholms Dövas Förening fortsatt kommer att bevaka.

Föreningen har även medverkat på Seniorzonen, del av Dövas Dag, i Malmö under september månad där Stockholms Dövas Förening gav en föreläsning i hur föreningen arbetat intressepolitiskt gällande äldrefrågan.

Boenden med särskilt stöd

Kring arbetet med att säkerställa att boenden med särskilt stöd och service på teckenspråk och med god teckenspråkmiljö ska erbjudas alla som behöver det har föreningen haft möte med socialborgarråd för Stockholms stad, Alexander Ojanne. Rätten till LSS-boende på teckenspråk och hur staden kan ta sitt ansvar för att säkerställa att alla som behöver får bo på LSS-boende med teckenspråkig miljö diskuterades. Vi diskuterade också stadens förvaltningars kunskap om döva och teckenspråk då det finns stora kunskapsbrister vilket kan ge allvarliga konsekvenser, bland annat togs rätten till skyddat boende på teckenspråk upp.

Rätten till god vård

Som en del av arbetet för att döva ska få en bra sjukvård har Stockholms Dövas Förening haft möte med Karin Fälldin, tf. primärvårdsregionråd, och lyft hur viktigt det är att vårdpersonal på vårdcentralerna har bra kunskap och bemötande kring döva och svenskt teckenspråk. Tolk ska alltid bokas när det behövs och det ska vara lätt att kontakta vårdcentralerna, vilket inte är fallet idag. Denna problematik har lyfts vid möten med Talla Alkurdi, Hälso- och sjukvårdsregionråd, och Charlotte Broberg, 2:e vice ordförande i Hälso- och sjukvårdsnämnden.

Psykisk hälsa

Under året har Stockholms Dövas Förening bevakat frågor rörande dövas psykiska hälsa vid samverkansmöten och dialog med Dövteamet, Dövpsykiatriprogrammet och BUP. Stockholms Dövas Förening har bevakat och följt upp Dövteamets väntetider och kapacitet då de har vakans i verksamheten. Föreningen har även skickat in synpunkter på det förslagna avtalet mellan Habiliteringen och Hälso- och sjukvårdsförvaltningen och lyft vikten av rätt kompetens om målgrupperna och i svenskt teckenspråk samt att ersättningsnivåerna bör höjas.

Under året har samverkansmöten med Dövpsykiatriprogrammet ägt rum där Dövpsykiatriprogrammets uppdrag och kontaktvägar har diskuterats. Det är ett växande problem att vårdcentralerna ska ta emot fler besökare som egentligen behöver stöd av dövpsykiatri. HRF Stockholms län och Stockholms Dövas Förening har därför i december skickat ett brev där vi efterfrågar tydlighet kring framtidens dövpsykiatri.

Ett samverkansmöte med BUP för döva och hörselskadade (som är knutet till BUP Globen) genomfördes under senhösten efter en längre tids uppehåll. Utöver teamets arbete diskuterade vi även kontaktvägar och rutiner för remisser som idag är problematiska. Föreningen lyfte även den aktuella omorganisation som ska ske för hela BUP i Stockholm och kommer att bevaka hur detta eventuellt påverkar BUP för döva och hörselskadade.

Akut krishjälp

Stockholms Dövas Förening har ansvaret för den akuta krishjälpggruppen i samarbete med SDUR, FSDB Stockholm Gotland och verksamheterna Dövteamet, Dövpsykiatriprogrammets, BUP, Tolkcentralen och Svenska Kyrkan. Den akuta krisgruppen aktiveras i samband med en akut händelse/olycka inom dövvärlden/dövsamhället som fler döva berörs av. Stockholms Dövas Förening har arrangerat det årliga uppföljningsmötet under oktober månad där rutiner har gått genom och dialog har förts om hur framtida händelser kan förberedas.

Minskad fattigdom

Medborgarkontor

I över tio års tid har Stockholms Dövas Förening strävat efter att medborgarkontor på teckenspråk ska bedrivas inom stadens befintliga verksamhet. Stockholm stad meddelade hösten 2022 att en motsvarande service ska inrättas. Under året har föreningen på flera sätt arbetat för att servicen ska införlivas på ett bra sätt. I början av år 2023 gav Stockholms Dövas Förening ut den empiriska rapporten "*Medborgarkontor på teckenspråk ur ett språkperspektiv*" i hur en medborgarkontorsservice på teckenspråk kan bedrivas och vilka faktorer som bör tas hänsyn till.

Samhällsvägledningen på teckenspråk förlades i stadsdelen Enskede Årsta Vantör och fick placering på medborgarkontoret i Rågsved. Verksamheten påbörjades under april månad och pågick hela året som pilotverksamhet. Stockholms Dövas Förening har medverkat på dialogmöte om samhällsvägledning på teckenspråk där föreningen har lyft kommunikationsvägar, både kring information samt hur besöken ska gå till.

Inför budgetarbetet skickade Stockholms Dövas Förening och FSDB Stockholm Gotland den 26 september ett öppet brev till Stockholms stad gällande samhällsvägledning på teckenspråk som fyller en avgörande funktion som staden måste tillvarata. I brevet betonade föreningarna vikten av att samhällsvägledningens ska säkras. Under november månad beslöt staden att verksamheten blir permanent, där även en ny digital fixartjänst också ska inrättas i den stadsövergripande funktionen för teckenspråk.

Tolkfrågor

Under 2023 har Stockholms Dövas Förening noga bevakat och agerat kring tolkfrågorna på flera olika sätt.

Tolkportalen

Frågan om ett tillgängligt och användarvänligt beställningsflöde har under året varit högaktuellt då regionen införde stopp för tolkbeställningar per mail den 1 mars 2023. Detta trots att en bristfällig risk- och konsekvensanalys gjorts och att intresseorganisationerna påtalat Tolkportalens stora brister och kritiserat informationsprocessen.

En skrivelse skickades därför till Hälso- och sjukvårdsnämnden i början av året. När stoppet ändå genomfördes har Stockholms Dövas Förening uppmanat medlemmarna att maila ansvariga politiker och genomförde en aktion där vi manade medlemmarna till inte använda Tolkportalen för att visa på Tolkportalens otillräcklighet.

Som del av tolkfrågan har Stockholms Dövas Förening, i samarbete med FSDB Stockholm Gotland, tagit fram en medlemsenkät för att samla erfarenheter och upplevelser av beställningsflöde och bemötande. Majoriteten om svarade på enkäten tyckte att Tolkportalen var svårt att använda och hade ett dåligt helhetsintryck av Tolkportalen. Flera tyckte även att servicen från Tolkcentralen inte är helt tillfredsställande.

Tolkcentralens budget

Hösten 2022 meddelade Tolkcentralen att de, på grund av budgetunderskott, stoppade alla beställningar som inte var hälso- och sjukvårdsrelaterade. Detta ledde till flera patientnämndanmälningar och vilket i sin tur ledde till att Patientnämnden kom med ett tjänsteutlåtande där de konstaterade att lagen inte följs när vardagslivstolkning inte erbjuds hela året och att bristande ekonomi inte är ett tillräckligt skäl till att neka tolk. I och med tjänsteutlåtandet intensifierades föreningens påverkansarbete kring Tolkcentralens budget vilket pågick både hösten 2022 och hela 2023, med både medieuppmärksamhet och på möten. Under våren fick vi bekräftat att Tolkcentralen får en uppräknig i sin budget, från 61 miljoner kronor till 70 miljoner kronor.

Upphandling och avtal med Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

Stockholms Dövas Förening har även bevakat processen kring Tolkcentralens upphandling med tolkbolagen då processen fördröjts på grund av överklagan. Den 1 november 2023 började den ena delen av upphandlingen att gälla, och den andra delen börjar 1 februari 2024. Föreningen har också skickat in synpunkter gällande avtal mellan Tolkcentralen och Hälso- och sjukvårdsförvaltningen där föreningen främst lyft Tolkportalen och att fler ska få rätt till döv teckenspråkstolk samt begreppet vardagstolkning och Tolkcentralens budget, vilket till viss del hörsammades.

Samverkan och möten

Under året har Stockholms Dövas Förening medverkat på Tolkcentralens samverkansmöten där vi bland annat, utöver Tolkportalen, Tolkcentralens ekonomi och tolkupphandlingen, lyft problematiken kring beredskapstolk, Tolkcentralens teckenspråkskunskaper och hur de ställer frågor kring tolkbeställningar då det är flera föreningar vars medlemmar som upplever deras frågor som integritetskränkande och ifrågasättande.

Föreningen har även haft möten med politiker och lyft utmaningen kring tolkfrågan, däribland med Talla Alkurdi, Hälso- och sjukvårdsregionråd samt med Charlotte Broberg, 2:e vice ordförande i Hälso- och sjukvårdsnämnden.

Rätten till hjälpmedel

Stockholms Dövas Förening har under året haft tillgänglighet som ett av två fokusområden där frågan om rätten till hjälpmedel ingått. Mer om arbetet finns på sid 13.

I händelse av kris eller annan extraordinär händelse

En viktig utgångspunkt för trygghet och delaktighet är att få information på teckenspråk, vad som sker i omvärlden och i sin närhet, även vid akuta situationer. Ifall krisen kommer behöver staden och regionen vara beredda på att agera på ett ansvarsfullt sätt så att döva medborgare inte missar information. Idag har varken staden eller regionen ett tillfredställande sätt att hantera detta ifall en sådan situation skulle uppstå.

Som del av detta arbete hade Stockholms Dövas Förening möte med Stockholm stads oppositionsborgarråd Christofer Fjellner (M) som också är vice ordförande för Krisledningsnämnden där vi diskuterade hur staden ska agera i händelse av kris eller annan extraordinär händelse med lösningar som SMS/VMA, teckenspråkstolkade nyhetssändningar och liknande lösningar.

Mer jämlikt samhälle

Tillgänglighet

Stockholms Dövas Förening har under året haft tillgänglighet som ett av två fokusområden och där arbetat med fungerande digital och visuell tillgänglighet på offentliga platser samt tillgänglig offentlig samhällsinformation. Mer om arbetet kring tillgänglighet finns på sid 13.

Val

År 2022 hade föreningen valåret som ett fokusområde. Under våren hade Stockholms Dövas Förening uppföljande dialog och möte med Valnämndens kansli i Stockholms stad där tillgängligt val diskuterades. Stockholms Dövas Förening lyfte visuell tillgänglighet i lokal, digital tillgänglighet på webb och röstmottagningarnas bemötande och kunskap om döva och andra funktionsvariationer.

Stark dövrörelse

Under året har Stockholms Dövas Förening arrangerat tema- och medlemskvällar, nätverksträffar samt föreläsning om mänskliga rättigheter och juridik för att främja det intressepolitiska evenemanget och medvetandet hos medlemmarna. Föreningen har även under året haft en god intressepolitisk samverkan med närstående föreningar i Stockholmsområdet, främst gällande tolkfrågan samt barn och unga.

Anmäla fel och brister inom regionen och kommunen

Stockholms Dövas Förening anser att det är viktigt att delaktighet för döva lyfts fram både via enskilda medlemmar och via övriga målgrupper för att synliggöra brister och fel. Som en del av detta har föreningen tagit fram mallar och förklaringar till hur individer kan göra anmälan till följande: patientnämnden, IVO, JO och DO. Dessa finns på hemsidan som PDF och video. Vid lanseringen av sidan "Gör en anmälan!" den 29 mars 2023 arrangerade Stockholms Dövas Förening en digital temakväll som livesändes på föreningens Facebooksida.

Under året har föreningen hjälpt medlemmar att göra olika anmälningar, främst till patientnämnden och IVO.

Järvaveckan

Stockholms Dövas Förening har för andra året i rad medverkat på Järvaveckan där vi synliggjort svenskt teckenspråk, besökt tält och diskuterat dövfrågor samt haft givande samtal med flera kommunala och regionala politiker. Vår närvaro möjliggjordes av ideellt engagemang där våra ambassadörer, medlemmarna och delar av styrelsen, representerat föreningen under Järvaveckan.

Studiebesök Örebro

Under våren fick Stockholms Dövas Förening möjlighet att göra studiebesök i Örebro där föreningens representanter hade ett lunchmöte med Dövas Förening i Örebro. Utöver detta besökte föreningen även tillsammans med Dövas Förening i Örebro statens servicecenter i Örebro och Örebro kommuns servicecenter. På samma studieresa besöktes vård- och omsorgsboendet Karlslundsgården, som har verksamhet på svenskt teckenspråk. Kunskapslyft och samverkan med övriga dövföreningar i Sverige är viktigt för föreningens fortsatte intressepolitiska arbete.

Funktionsrätt Stockholms län och Stockholms stad

Stockholms Dövas Förening har, via Funktionsrätt Stockholms län och Stockholms stad, representanter i stadens råd för funktionshinderfrågor samt inom Region Stockholm. Representanterna utgör ett eget nätverk och har träffats under året.

Då Stockholms Dövas Förenings nominering till samverkansråd inom Region Stockholm för perioden 2023–2026 inte fick gehör vid Funktionsrätt Stockholms läns val av ledamöter har föreningen tänkt om gällande påverkansarbetet regionalt sett och haft fler direktmöten med politiker.

Föreningen har även via representanter medverkat på flertalet träffar som Funktionsrätt Stockholms län och Stockholms stad arrangerat, bland annat ordförandestämmor, seminarium om Hälsan i centrum och Bemötande i centrum samt Forum: Funktionsrätt.

Internationellt arbete

Nepalprojektet i Dhangadi, med målsättningarna att barn och ungdomar ska få likvärdig utbildning på teckenspråk samt att utbilda nya tolkar, har fortlöpt under året. Några av de övriga målsättningarna har också varit att sprida kunskap om döva kvinnors rättigheter och att dela med sig kunskaper och erfarenheter för att hjälpa andra föreningar framåt.

Organisatoriska förändringar har skett inom MyRight och SDF vilket påverkade Nepalgruppen på olika sätt under 2023. På grund av att MyRights landskontor stängdes ner så fick föreningen som medlemsorganisation ett utökat ansvar, där de genom Nepalgruppen ska se till att partnerorganisationen Deaf Association of Kailali (DAOK) genomför projektet i enlighet med projektramen. Tack vare våra två tidigare projekt ligger DAOK långt före andra dövföreningar i närliggande distrikt. Även internt har Nepalgruppen provat ett nytt arbetssätt med en extern handläggare i stället för att ha en handläggare från SDF:s kansli, något som ska utvärderas under 2024.

Ny projektperiod (2023–2027) startade i mars så fort finansieringen blev klar. Nepalgruppen har under året haft digitala möten med DAOK och med MyRight att följa upp projektstarten. Förutom medverkan på My Rights programdagar och på biståndsgruppsmöte har Nepalgruppen även genomfört resa till Nepal den 17–25 september, vilket inte kunnat äga rum de senaste åren på grund av pandemin. Resan blev mycket uppskattad av både Nepalgruppen och av DAOK. En informationskväll har också arrangerats under hösten parallellt med försäljning av nepalesiska hantverk.

Skrivelser, remissvar och övriga publikationer

31 januari 2023

Hur ska regionen lösa problematiken kring tolkbeställningarna?

Skrivelse till Hälso- och sjukvårdsnämnden och Talla Alkurdi, Hälso- och sjukvårdsregionråd (m.fl.)

19 februari 2023

Bröt mot lagen när döva nekades tolk – "Leder till oro och stress"

Intervju av SR, sänt på P4 och publicerat på sverigesradio.se

22 februari 2023

Lagbrott när döva i Region Stockholm nekades tolk

Intervju av Dövas Tidning, publicerat på dovastidning.se

27 februari 2023

Region Stockholm får kritik för förändring vid tolkbeställningar

Intervju av Nyhetstecken, publicerat på svt.se

28 februari 2023

Rapport: Medborgarkontor på teckenspråk ur ett språkperspektiv

Publicerat på stockholmsdf.se

26 september 2023

Öppet brev: samhällsvägledning på teckenspråk

Till Alexander Ojanne, Social- och trygghetsborgarråd och Hassan Jama, Ordförande EÅV stadsdelsnämnd (m.fl.)

7 november 2023

Synpunkter gällande avtal mellan Hälso- och sjukvårdsförvaltningen och Tolkcentralen

Till Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

12 december 2023

Synpunkter gällande ny överenskommelse med Habilitering & Hälsa

Till Hälso- och sjukvårdsnämndens psykiatriutskott

12 december 2023

Remissvar gällande Stockholms stads program för Tillgänglighet och delaktighet

Till Kommunstyrelsen Stockholms stad

14 december 2023

Synpunkter gällande avtal om tolktjänster

Till Hälso- och sjukvårdsnämnden

28 december 2028

Stockholms Dövas Förening gör det härligare att leva som döv

Publicerat i Expressens tryckta tidning

Internt arbete och fördelning

Styrelsearbete

Föreningsstyrelsen (efter årsmötet)

Ordförande	David Farkas
Ledamöter	Bittan Martinell, vice ordförande Pontus Degsell, kassör Charlotte Eriksson, vice sekreterare Daniel Andreasson Ragnar Veer Sebastian Embacher

Sammanträden

Styrelsen har haft 7 möten, varav ett konstituerande; samtliga protokollförda, under året. Henrik Sundqvist har fungerat som adjungerad sekreterare vid styrelsemötena.

Arbetsutskottet, AU (efter konstituerande möte)

Under året har arbetsutskottet (AU) haft 6 möten. AU har bestått av: David Farkas, Bittan Martinell, Pontus Degsell och ersättaren Charlotte Eriksson. Henrik Sundqvist och Hans Rimberg har varit adjungerande vid dessa möten.

Firmatecknare (efter konstituerande möte)

David Farkas, Bittan Martinell, Pontus Degsell och Charlotte Eriksson
(Två från föreningen krävs för att kunna teckna firma.)

Tecknande av penningmedel (efter konstituerande möte)

David Farkas, Pontus Degsell och Hans Rimberg
(Två från föreningen krävs för att kunna teckna penningmedel.)

Attesträtt (efter konstituerande möte)

David Farkas, Pontus Degsell, Henrik Sundqvist och Hans Rimberg

Revisorer (efter årsmötet)

Johan Engdal, auktoriserad
Daniel Littorin, förtroendevald

Revisorssuppleanter (efter årsmötet)

Sonora Revision, auktoriserad
Catarina Brink Högberg, förtroendevald

Valberedningen (efter årsmötet)

Christer Hovergren, Kitty Elovsson och Eva Lilja

Styrelse- och personalkonferenser

Personalen har haft två personalkonferenser som ägt rum den 10 januari och den 16 augusti samt flera kanslimöten under året. Styrelse- och personalkonferensen har under året ägt rum den 23 september.

Kansli

Föreningens personal arbetar på 7A Posthuset med bland annat föreningens administration, ekonomi, medlemsverksamhet, information, intressepolitik, medlemsvård och caféverksamhet. Personalen svarar dessutom för att alla beslut som fattas av styrelsen verkställs samt håller kontakt med berörda myndigheter och övriga organisationer.

Stockholms Dövas Förening har under året skött löneadministrationen och ekonomin åt Stockholms Dövas Ungdomsråd samt skött ekonomin åt Stockholms Dövas Pensionärsförening, föreningens sektioner och Stiftelsen Gåvomedels tre stiftelser. Stockholms Dövas Förening har även skött det administrativa arbetet när det gäller Stiftelsen Wibelfonden.

Anställda

Kanslichef Henrik Sundqvist

Ekonomiansvarig Hans Rimberg

Intressepolitisk sekreterare Elsa Brunemalm

Verksamhetsansvarig Paulina Wlostowski

Café och lokalansvarig Sofie Hedlund

Cafébiträde Anu Karmgård (25 %)

Projektkoordinator (Socialstyrelsen) Cathrine Björkstrand (1 september-31 december)

Föreningsadministratör Camilla Attestål (60 % 1 oktober-31 december)

Vaktmästare SDF:s gård Fredrik Öller (75 % t.o.m. 8 november)

Övriga anställda

Stockholms Dövas Förening har även haft ett flertal timanställda som arbetat i caféet och vid pubverksamhet.

Externa uppdrag

Skribent Teckentydaren Nova-Li Rönnholm

Formgivare Teckentydaren Belinda Stoe

Formgivare SDF 155 år Ulf Nilsson Jörlemyr

Korrekturläsare Teckentydaren Ulrika Svedenås

Extern handläggare Nepalgruppen Maria Rudin

Samordningsgrupper

Verksamhet

Charlotte Eriksson (sammanställare), Ragnar Veer, David Farkas och Paulina Wlostowski (handläggare)

Organisation

David Farkas (sammanställare), Bittan Martinell, Pontus Degsell, Henrik Sundqvist (handläggare) och Hans Rimberg (adj.)

Intressepolitik

Bittan Martinell (sammanställare), Sebastian Embacher, Daniel Andreasson och Elsa Brunemalm (handläggare)

Arbetsgrupper (daterat 31 december)

Inom samordningsgrupp **Verksamhet:**

Aktivitetsgrupp

David Farkas (sammanställare), Magnus Nordström, Therese Rollvén och Paulina Wlostowski (handläggare)

Verksamhetsinriktade arbetsgrupper:

DÖV+

Isabella Karmgård, Beatrice Brunnbauer (Stockholms Dövas Ungdomsråd) och Paulina Wlostowski (kontaktperson)

Släktforskning

Andreas Lindblom, Marie Lindbäck, Sanna Jonsson och Paulina Wlostowski (kontaktperson)

Värdpool (lista på ideella värdar)

Cecilia Önnstad Uhlander, Nadi Farkas, Eva Lilja, Louise Danielsson, Ragnar Veer, David Farkas, Charlotte Eriksson och Paulina Wlostowski (kontaktperson)

Inom samordningsgrupp **Organisation:**

Cafégrupp

Charlotte Eriksson (sammanställare), Louise Danielsson och Sofie Hedlund (handläggare)

Inredning Dövas Hus

David Farkas (sammanställare), Charlotte Eriksson (styrelserepresentant), Cecilia Önnstad Uhlander, Daniel Enggård, Joakim Hagelin Adeby, Susanne Hagelin och Sofie Hedlund (handläggare)

Kommunikation

David Farkas (sammanställare), Nik R, Kankkonen och Elsa Brunemalm (handläggare)

Likabehandlingsgrupp

Pontus Degsell (sammanställare), Henrik Sundqvist (handläggare) och Paulina Wlostowski (adj.)

Arbetsgrupper som lagts ned under året

SDF:s gård (ombildats till en sektion under föreningen)

Inom samordningsgrupp **Intressepolitik:**

Intressepolitiska frågor

Sebastian Embacher (sammanställare), Louise Danielsson, Joakim Hagelin Adeby, Elsa Brunemalm (handläggare) och Henrik Sundqvist (adj.)

Nepalgruppen

Jonas Brännvall (sammanställare), Daniel Andreasson (styrelserepresentant), Angelina Nyström, Christina M. Karv, Maria Rudin (extern handläggare) och Paulina Wlostowski (kontaktperson)

Äldrenätverket

Bittan Martinell (sammanställare), Kurt Lindfors (Stockholms Dövas Förening), Ingela Jacobsson (FSDB Stockholm Gotland), Nadi Farkas (Stockholms Dövas Pensionärsförening), Barbro Lock Almquist (Stockholms Dövas Pensionärsförening), Kaj Renner (Seniorboendet trivselråd) och Elsa Brunemalm (handläggare)

Representation

Fast representation

Akut krisgrupp	Henrik Sundqvist
Barnhörselfabiliterings samverkansgrupp	Elsa Brunemalm
Brukarråd Psykiatri Sydväst	Henrik Sundqvist
Dövteamets samverkansgrupp	Elsa Brunemalm
Dövpsykiatrins samverkansråd	Henrik Sundqvist
Funktionsrätt Stockholms län	Bittan Martinell
Funktionsrätt Stockholms stad	Bittan Martinell
Hörselfabiliterings samverkansgrupp	Elsa Brunemalm
Manillaskolans skollledning	Elsa Brunemalm
Socialförvaltningens referensgrupp	Elsa Brunemalm
Tolkcentralens samverkansråd	Elsa Brunemalm

Råden för funktionshinderfrågor

Stockholms Dövas Förening har, via Funktionsrätt Stockholms län och Stockholms stad, representanter i stadens råd för funktionshinderfrågor samt inom Region Stockholm.

Stockholms Stad

Kommunstyrelsen Henrik Sundqvist

Stadsdelsförvaltningar

Bromma Gull-Britt Lindahl
Hässelby-Vällingby Tarek Abdellatif

Facknämnderna och bolagen

Socialnämnden/Äldrenämnden/
Överförmyndarnämnden Elsa Brunemalm
Stockholm Business Region Jonas Brännvall

Kranskommunerna

Huddinge kommun Susanne Hagelin

Region Stockholm

Arbetsgrupp Digitalisering och Inera Magnus Nordström

Representationstillfällen

17 januari	Teckenspråkets juridiska status m. Stockholms Stad	Henrik Sundqvist & Elsa Brunemalm
20-21 januari	MyRights programdagar	Maria Rudin & Paulina Wlostowski
21-22 januari	SDR Föreningsforum	David Farkas & Henrik Sundqvist
23 januari	Funktionsrätt Stockholms län: Hälsan i centrum	Louise Danielsson & Elsa Brunemalm
27 januari	Genomgång om SDF:s gård med besiktningsföretag	Daniel Andreasson, Fredrik Öller, Hans Rimberg & Henrik Sundqvist
23 februari	Lokalmöte med Stockholms Stad	Hans Rimberg & Henrik Sundqvist
6 mars	Dövidrott Östra	Pontus Degsell
13 mars	Studiebesök Örebro	Bittan Martinell & Elsa Brunemalm
16 mars	Premiärmiddag i samband med Teater Power	Charlotte Eriksson & Nadi Farkas
20 mars	Introduktionsträff för FHR-ledamöter	Gull-Britt Lindahl, Tarek Abdellatif & Henrik Sundqvist
27 mars	Forum Funktionsrätt (Funktionsrätt Stockholm stad)	Elsa Brunemalm
11 april	SDR Östra	Henrik Sundqvist
19 april	Funktionsrätt Stockholms Stad årsmöte	Ragnar Veer
20 april	Funktionsrätt Stockholms län: Hälsa – en mänsklig rättighet	Elsa Brunemalm
20 april	SDR:s biståndsgruppsmöte	Jonas Brännvall & Maria Rudin
22 april	Kassörkurs hos Dövidrott Östra	Charlotte Eriksson
25 april	Möte med Valnämndens kansli Stockholms stad	Elsa Brunemalm
5 maj	Öppet hus Barnhörselfabiliteringen	Bittan Martinell & Elsa Brunemalm
5 maj	Dramaski 15 år	Daniel Andreasson & Elsa Brunemalm
8 maj	Pär Aron Borgs vänners årsmöte	Sebastian Embacher
10 maj	Dialogmöte gällande medborgarkontor	Bittan Martinell & Elsa Brunemalm
12 maj	Invigning samhällsvägledning på teckenspråk	Elsa Brunemalm
15 maj	Funktionsrätt Stockholms län årsmöte	Bittan Martinell & Ragnar Veer
26 maj	Seminarier Deaf Rights to Community Support (EUD)	Elsa Brunemalm
27 maj	Västanviks folkhögskolas stämma	Pontus Degsell
28 maj	Kyrkohandbok på Teckenspråk, Uppsala domkyrka	Charlotte Eriksson
31 maj-2 juni	Järvaveckan (inkl. samtal med politiker)	Sebastian Embacher, Ragnar Veer, Bittan Martinell, Eva Lilja, Kaj Renner, Daniel Enggård, Fatima Tebibel, Elsa Brunemalm & Henrik Sundqvist
8 juni	Möte med äldreborgarråd & äldrenämnden	Elsa Brunemalm
16-18 juni	SDR förbundsmöte	Sebastian Embacher & Charlotte Eriksson
17 juni	SDR extra kongress	Sebastian Embacher, Charlotte Eriksson, Ragnar Veer, Kaj Renner, Ellinor Persson & Gull-Britt Lindahl
14 augusti	Besök vård- och omsorgsboende Nyckelharpan	Bittan Martinell
18 augusti	Möte med tf. primärvårdsregionråd	Elsa Brunemalm & Henrik Sundqvist
23 augusti	SDR Östra	Charlotte Eriksson & Ragnar Veer
7 september	Funktionsrätt Stockholms län: Bemötande i centrum	Bittan Martinell & Elsa Brunemalm
15 september	Ombudskonferens Dövas Dag, Malmö	Pontus Degsell, Ragnar Veer & Paulina Wlostowski
16 september	Seniorzon Dövas Dag, Malmö	Elsa Brunemalm
17-25 september	Resa till Nepal	Jonas Brännvall & Maria Rudin
27 september	Språkseminarium för svenskt teckenspråk	Elsa Brunemalm
28-29 oktober	SDR:s föreningsforum	David Farkas
30 oktober	Dövidrott Östra extra årsmöte	Pontus Degsell
4 november	SDR Östra	Charlotte Eriksson & Ragnar Veer
17 november	Seniorboende Måsholmen 10-års jubileum	Bittan Martinell och Henrik Sundqvist
4 december	Möte med Mats Nilsson (HSF)	Henrik Sundqvist
6 december	Möte med Talla Alkurdi, hälso -och sjukvårdsregionråd	Bittan Martinell & Elsa Brunemalm
6 december	Utbildning- & inspirationsmessa (SDUR)	Sebastian Embacher, Ragnar Veer, Elsa Brunemalm & Paulina Wlostowski

Slutord

Stockholms Dövas Förening vill rikta ett stort tack till alla som under året 2023 på olika sätt har gjort värdefulla insatser för föreningen.

Stockholms Dövas Förening vill tacka alla bidragsgivare som möjliggjort för föreningen att driva en bred och bra verksamhet för medlemmarna och ett brett intressepolitiskt arbete. Stockholms Dövas Förening vill rikta ett stort tack till våra närstående föreningar, företag och verksamheter som möjliggjort olika slags aktiviteter och samarbeten.

Styrelsen vill också tacka alla medlemmar, arbetsgrupper och sektioner för ett bra samarbete under året!

Stockholm 5 februari 2024

David Farkas, ordförande

Bittan Martinell, vice ordförande

Pontus Degsell, kassör

Charlotte Eriksson, vice sekreterare

Daniel Andreasson, ledamot

Ragnar Veer, ledamot

Sebastian Embacher, ledamot